

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Zimy ve věci

žalobkyně: **Klavarská elektrárenská a. s.**, IČ 49546309
sídlem Bohdanečská 864, 190 17 Praha 9 - Vinoř
zastoupená daňovým poradcem GT Tax a. s., IČ 26420473
sídlem Pujmanové 1753/10a, 140 00 Praha 4

proti

žalovanému: **Odvolacímu finančnímu ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2024, č. j. 27912/24/5200-10423-708571

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání a zrušení výše uvedeného rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství (dále též „žalovaný“), kterým rozhodlo o

odvolání žalobkyně podanému proti platebnímu výměru na daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou podle zvláštní sazby (dále jen „Výměr“). Tento výměr vydal Finanční úřad pro hlavní město Prahu (dále jen „správce daně“) dne 29. 6. 2023 pod č.j. 5883333/23/2009-51522-109922, kterým byla žalobkyni stanovena k přímé úhradě daň za zdaňovací období roku 2019.

Žalobní body

2. Žalobkyně uvedla, že mezi stranami je spornou skutečností, zda jednotlivými kroky žalobkyní realizovaných transakcí zahrnujících i emisi dluhopisů KLAV.EL 11,00/27, ISIN CZ0003506784 (dále jen „dluhopisy“) došlo ke zneužití práva, tj. zda hlavním účelem realizovaných transakcí bylo získání daňového zvýhodnění v rozporu se zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Žalobkyně měla jako plátce daně srazit a odvést z vyplacených úrokových výnosů z emitovaných dluhopisů v kontrolovaných zdaňovacích obdobích daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou podle zvláštní sazby.

3. Podstatou sporu mezi žalobkyní a žalovaným je skutečnost, zda žalobkyní uskutečněné transakce měly racionální ekonomický důvod. Přitom žalobkyně je toho názoru, že tuto skutečnost zcela jednoznačně vysvětlila a prokázala. Naopak správce daně i žalovaný vycházejí z nesprávně zjištěného skutkového stavu, neprokázali kumulativní naplnění podmínek za účelem obhájení jejich tvrzení o zneužití práva, přičemž důkazní břemeno tíží pouze a výlučně správce daně (a žalovaného). Konečně podle žalobkyně žalovaný vyměřil žalobkyni v kontrolovaných zdaňovacích obdobích daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou podle zvláštní sazby v rozporu s platnou legislativou a platnou judikaturou vztahující se k uplatnění principů zneužití práva.

4. Žalobkyně v podané žalobě podrobně argumentovala k uplatněným žalobním bodům, podle nichž žalovaný neunesl své důkazní břemeno k prokázání jeho tvrzení o zneužití práva, tj. neprokázal naplnění ani objektivního ani subjektivního kritéria zneužití práva. Žalovaný se dopouští účelové dezinterpretace důkazních prostředků a neprovádí objektivní hodnocení důkazních prostředků zásadou volného hodnocení. Závěry žalovaného nemohou obstát již jen z toho důvodu, že vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu a žalovaný rezignoval na zákonnost procesu dokazování, když řádně nezjistil skutkový stav a na základě takto neúplně zjištěného skutkového stavu staví své závěry, to vše za situace, kdy důkazní břemeno je plně na žalovaném.

5. Podle názoru žalobkyně tvrzení žalovaného, že žalobkyně již v roce 2012 plánovala všechny kroky restrukturalizace, včetně fúze, je nepravdivé, odporující faktickému stavu i důkazním prostředkům, protože všechny kroky restrukturalizace včetně emise dluhopisů měly racionální ekonomické důvody, které žalobkyně vysvětlila a prokázala. Nákup podílů/akcií společností AKUM/BKL žalobkyní a vznik jistiny dluhu, ze kterého žalobkyně v kontrolovaných zdaňovacích obdobích hradila úroky, byl racionálním a legitimním krokem, bez kterého by žalobkyni nevznikla nová příležitost k dosažení zdanitelných příjmů z její činnosti, respektive bez realizace nahrazení vlastního kapitálu cizím, a bez vzniku jistiny dluhu, z které byly hrazeny nákladové úroky, by nedošlo k udržení stávajících příjmů. Samotná emise dluhopisů představovala z pohledu žalobkyně pouze změnu formy

či transformaci existujícího závazku žalobkyně z prostého závazku vůči mateřské společnosti na závazek z upsaných dluhopisů.

6. Žalobkyně namítla, že jako holdingová společnost rozhodně nebyla v rámci restrukturalizace uměle vytvořeným článkem, jehož jediným smyslem měla být změna *cash flow* hospodářského výsledku od dceřiných společností a nabytých aktiv po fúzi s BKL a AKUM na splátky úroků. Žalobkyně nepůsobila jako „*průtoková schránka*“ transformující své zisky na pravidelné splátky dluhu z akviziční půjčky (skrz kterou po fúzi nabyta vysoce hodnotná aktiva generující vysoký ekonomický prospěch žalobkyni). Naopak, žalobkyně realizovala další významnou akviziční, investiční a holdingovou činnost, a přijímala strategická rozhodnutí pro činnost celé skupiny, ostatně provedená restrukturalizace se výrazně pozitivně projevila ve výnosech žalobkyně.

7. Žalobkyně namítla, že daňové orgány z domnělého zneužití práva žalobkyní dovozují zcela nesprávné závěry ke zdanění úrokových výnosů z dluhopisů srážkovou daní v roce 2019, která je v případě úrokových výnosů z dluhopisů emitovaných do konce roku 2012 zcela v rozporu s platným zněním ZDP, a je zcela v rozporu se základními principy uplatnění institutu zneužití práva podle platné judikatury. Pokud by žalovaný důkladně tyto principy v případě domnělého zneužití práva žalobkyní aplikoval, nikdy by nemohl podrobit úrokové výnosy vlastníků (z jejich originálních pohledávek z titulu prodeje jejich podílů na společnostech BKL a AKUM) zdanění srážkovou daní, jelikož by takové příjmy těchto poplatníků – fyzických osob - byly dle ZDP podrobeny dani z příjmů fyzických osob v rámci jejich vlastních daňových přiznání k této dani.

8. Důsledkem zneužití práva je podle žalobkyně v souladu se zákonem a související judikaturou odhlédnutí od právního jednání či jiných skutečností, jejichž převažujícím účelem je získání neoprávněného daňového zvýhodnění. Správce daně je povinen aplikovat výchozí stav tak, jako by k těmto zneužívajícím jednáním nedošlo. Rozhodně tedy nelze akceptovat postup žalovaného, který jako legitimní důsledek zneužití práva (nadto v daném případě zcela neprokázaného) aproboval postup správce daně, který odhlédl od platné právní úpravy (odmítl tuto akceptovat), přitom platnou právní úpravu rozhodně nelze považovat za jinou skutečnost, jejíž převažujícím účelem je získání daňového zvýhodnění.

9. Z důvodů uvedených v žalobě žalobkyně navrhl, aby soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný požadavky žalobkyně uvedené v žalobě a jejich odůvodnění jednoznačně odmítl, když vyvrací námitky žalobkyní uplatněné. Ve svém vyjádření žalovaný odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a zasláný spisový materiál.

11. K námitce žalobkyně, že nebylo prokázáno zneužití práva žalobkyní, žalovaný nejprve odkázal na právní názory zdejšího soudu uvedené v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 10. 2023, čj. 14 Af 32/2021 – 93, zejména na body 42 až 53, dále body 55 až 59 a 67 až 69, a v rozsudku téhož soudu ze dne 6. 12. 2023, čj. 14 Af 26/2023 – 95, zejména body 47

až 60, kterými je zdejší soud vázán i v nyní přezkoumávané věci týkající se daně z příjmů fyzických osob (DPFO) vybírané srážkou, neboť se zabývají otázkami, jejichž posouzení je určující i pro nyní posuzovaný případ, a žalobní argumentace je obdobná. V obdobné věci jako je případ žalobce rovněž rozhodoval Městský soud v Praze např. rozsudkem ze dne 16. 10. 2023, čj. 17 Af 22/2022 - 135, či rozsudkem ze dne 21. 6. 2022, čj. 10 Af 25/2020 - 98, aprobovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 8. 8. 2023, čj. 2 Afs 167/2022 - 52 (všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná též online na www.nssoud.cz).

12. Žalovaný na 42 stranách žalobou napadeného rozhodnutí (a správce daně na 45 stranách výměru) podrobně odůvodnili své závěry, na jejichž správnosti žalovaný trvá a plně odkazuje na body [48] až [91] odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že nelze souhlasit s námitkou, že se správce daně nezabýval závazkem, který existoval již před emisí dluhopisů, tj. závazkem vzniklým z titulu nákupu podílů společností AKUM a BKL. Žalobkyně byla v rámci daňové kontroly na dani z příjmů právnických osob správcem daně vyzvána k objasnění nezbytnosti (potřebnosti) pořízení podílů/akcií ve společnostech AKUM a BKL. Na Výzvy k prokázání skutečností ze dne 5. 3. 2018 a ze dne 23. 8. 2018 žalobkyně nezbytnost pořízení podílů/akcií v těchto společnostech akceptovatelným způsobem neobjasnila, jestliže od data rozhodnutí o emisi korporátních dluhopisů (7. 12. 2012) do data právních účinků fúze (1. 7. 2015 - zápis v obchodním rejstříku) nenastala žádná skutečnost dokládající či podporující účelnost (nezbytnost) existence vlastnictví podílů/akcií v následně fúzí zaniklých společnostech AKUM a BKL. Z výsledků a závěrů této daňové kontroly uvedených ve Zprávě a rovněž z výsledku postupů k odstranění pochybností na DPFO vybírané srážkou za zdaňovací období let 2016, 2017 a 2018 vycházel správce daně a žalovaný i v tomto řízení. Žalovaný vyhodnotil věcně a časově související dílčí kroky transakce zahrnující odkup podílů/akcií společností AKUM a BKL financovaný dluhopisovou emisí (20. 12. 2012), změnu právní formy žalobkyně (1. 10. 2013), fúzi společností AKUM a BKL s žalobkyní (1. 9. 2014 - rozhodný den fúze; 1. 7. 2015 - právní účinky přeměny), vklady mimo základní kapitál společností DRÁBY s. r. o., AGILE Solar s. r. o., AGILE spol. s r. o. a P-SYSTEMS s. r. o. (zdaňovací období r. 2015), a dospěl k závěru o zjevné neekonomičnosti pořízení podílů/akcií společností AKUM a BKL, následně pozbytých sloučením s těmito společnostmi.

13. Žalovaný spatřuje práve ve vzniku a v existenci započitatelného závazku bez ekonomicky racionálního důvodu účelovost postupu žalobkyně, neboť bez započitatelného závazku (odkup podílů/akcií společností AKUM a BKL od Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š., kteří byli současně jedinými společníky emitenta a upisovateli dluhopisů) by nemohlo dojít k zápočtu s pohledávkou z upsaných dluhopisů, a současně by žalobkyně nebyla zatížena závazkem splacení nominální hodnoty dluhopisů a též enormními finančními náklady, tj. dluhopisovými úroky.

14. Žalovaný k námitce žalobkyně, že důkazní břemeno k prokázání tvrzení o zneužití práva tíží pouze a výlučně správce daně, plně odkázal na body [75] až [91] a dále na body [93] až [102] napadeného rozhodnutí s tím, že své důkazní břemeno v této věci unesl. Žalobkyně nebyla vyzvána k prokázání negativní skutečnosti, jak tvrdí (viz body [103] až [108] napadeného rozhodnutí), neboť výzvou k odstranění pochybností byla vyzvána k odstranění pochybností, které správci vznikly v souvislosti s konstatováním žalobkyně, že nebyla

povinna podat dodatečné vyúčtování k DPFO vybírané srážkou za předmětné zdaňovací období (učiněné na výzvu správce daně k podání dodatečného vyúčtování). Pochybnosti jsou řádně uvedeny v odůvodnění této výzvy. Správce daně přitom vycházel ze zjištění z daňové kontroly daně z příjmů právnických osob (viz Zpráva), kdy konstatoval zneužití práva žalobkyní na základě kumulativního splnění objektivních i subjektivních podmínek zneužití práva (viz body [85] až [91] napadeného rozhodnutí).

15. Jestliže žalobkyně fakticky žádné reálné finanční prostředky z emise dluhopisů nezískala (nedošlo k faktickému toku peněz), což je naprosto zásadní zjištění pro posouzení ekonomické racionality emise, neboť dluhopisy byly uhrazeny zápočtem proti závazku z titulu nákupu obchodních podílů/akcií společností AKUM a BKL, emise nenaplnila svůj primární účel a nelze ji shledat ekonomicky racionální, jak uvedl i NSS v bodech 42. a 45. rozsudku ze dne 19. 12. 2023, čj. 4 Afs 262/2022 – 87, s odkazem na rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2022, čj. 4 Afs 376/2021 – 60. Žalobkyně přitom zatížila sama sebe nemalými náklady v podobě dluhopisových úroků ve výši 11 % p. a. na dlouhou dobu 15 let. Rovněž skutečnost, že byla provedena neveřejná emise korunových dluhopisů namísto veřejné nabídky v tak velkém objemu – 230 000 000 Kč (každý o nominální hodnotě 1 Kč), dále okamžik vydání dluhopisů na konci roku 2012, neúměrně dlouhá doba splatnosti dluhopisů a fakt, že jejich jedinými upisovateli byli společníci žalobkyně, svědčí i podle judikatury o zneužití práva.

16. Žalovaný v podaném vyjádření zásadně odmítl tvrzení žalobkyně o „*provádění neobjektivního hodnocení a zjevné desinterpretaci předložených důkazních prostředků*“, jakož i tvrzení žalobkyně o „*nesprávně a neúplně zjištěném skutkovém stavu, z něhož při hodnocení vycházel*“. Daňové orgány v nyní posuzované věci zcela jasným a srozumitelným způsobem popsaly sled účelově provedených kroků transakce a nade vší pochybnost prokázaly, že tyto byly provedeny za účelem daňového zvýhodnění s cílem eliminace daňové povinnosti. Současně správce daně a žalovaný analyzovali a podrobně popsali jednotlivé kroky transakce, jejichž ekonomickou racionalitu žalobkyně neobjasnila (naplnění objektivního kritéria zneužití práva – viz body [88] a [89] napadeného rozhodnutí). Správce daně rovněž popsal celou strukturu vědomě a záměrně vytvořených vazeb a vztahů ve společnostech vlastněných Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. (viz body [48] až [67] napadeného rozhodnutí) a z toho plynoucího vlivu na daňovou povinnost žalobkyně, které by se bez propojenosti osob podílejících se na transakci v této formě rozhodně neuskutečnily (naplnění subjektivního kritéria zneužití práva – viz body [88] a [89] napadeného rozhodnutí). Podle rozsudku NSS ze dne 26. 4. 2022, čj. 10 Afs 289/2021 – 42, se objektivní a subjektivní kritérium navzájem prolínají, když bez provázanosti smluvních stran realizovaných transakcí by k jejich naplnění nedošlo. Jednotlivé okolnosti případu či důkazy proto nelze vytrhávat z celkového kontextu, ale je třeba je posuzovat ve vzájemném souhrnu. V případě žalobkyně tak došlo k propojení objektivních okolností (podmínky předmětných zákonných ustanovení byly formálně splněny, avšak účelu takto stanovených pravidel nebylo dosaženo) a subjektivního prvku (cílem je získání výhody ze stanovených pravidel umělým vytvořením podmínek pro její získání), a tím k naplnění podmínek pro aplikaci institutu zneužití práva. Žalovaný stran naplnění objektivního a subjektivního kritéria, kdy tato kritéria nelze posuzovat samostatně, odkázal na právní závěry uvedené v rozsudku NSS ze dne 31. 5. 2022, čj. 4 Afs 376/2021 – 60.

17. Správce daně své důkazní břemeno ve věci aplikace zneužití práva unesl, neboť nashromáždil dostatek důkazů pro vyslovení závěru o kumulativním naplnění podmínek pro aplikaci zneužití práva, jestliže ekonomická racionalita dílčích kroků transakce provedených mezi spojenými osobami nebyla prokázána. Žalobkyně učinila řadu účelově provázaných kroků, které neměly jiný hospodářský účel, než získání neoprávněné výhody nezdaněných příjmů fyzických osob – společníků žalobkyně, a to v podobě výnosových úroků z dluhopisů podle § 36 odst. 3 ZDP, přičemž se opřela o výklad textu zákona, který provedla pouze za použití jazykové metody výkladu právní normy, avšak v rozporu se smyslem a účelem tohoto zákona. Úrokový příjem z dluhopisů je v tomto případě - i přes zdanění - hodnotově zajímavým výdělkem, neboť v tomto případě držitelé dluhopisů prodali jimi vlastněné společnosti jiné jimi vlastněné společnosti, tj. v podstatě sami sobě.

18. Žalovaný zásadně odmítl tvrzení žalobkyně o nesprávně zjištěném skutkovém stavu věci, přičemž zejména odkázal na závěry uvedené v bodech [109] až [118], dále v bodech [137] až [196] a rovněž na bodech [197] až [204] napadeného rozhodnutí. Žalobkyně neprokázala své tvrzení, že fúze společností nebyla plánovaná již v roce 2012. Žalovaný má za prokázané, že transakce v podobě dílčích kroků byla odsouhlasena, tudíž naplánována již v roce 2012, a poukázal na vyjádření žalobkyně v doplnění ze dne 14. 7. 2017, ve kterém uvedla, že již v roce 2012 přicházely v úvahu různé formy převodu majetku a závazků společností AKUM a BKL do společnosti, přičemž nakonec (tj. již v roce 2012) se společnost rozhodla pro variantu koupě podílů/akcií těchto společností s pozdější následnou fúzí, a to i s ohledem na tehdejší právní formu společnosti a požadavky financujících institucí.

19. Žalovaný trvá na tom, že předložená Rámcová smlouva nemění nic na tom, že dílčí kroky transakce byly ve své podstatě řízeny společností BDO Tax jakožto zástupcem žalobkyně již od roku 2012, jak shodně s žalovaným konstatoval městský soud v bodě 61. rozsudku čj. 14 Af 26/2023 – 95. Tuto skutečnost dle žalovaného spolehlivě dokládá doplnění ze dne 14. 7. 2017, ve kterém žalobkyně uvedla, že při přeměně na holding (restrukturalizace společností ve vlastnictví věřitelů při zachování poměru podílů vlastnictví věřitelů ve společnosti a jejich dceřiných společnostech) využila služeb této externí společnosti, která uvedené zajišťovala prostřednictvím advokátů, poradců a znaleckého ústavu BDO.

20. Žalovaný poukázal na skutečnost, že do data změny právní formy žalobkyně na akciovou společnost (projekt změny právní formy žalobkyně byl vyhotoven k datu 31. 12. 2012, změna právní formy byla zapsána v obchodním rejstříku dne 1. 10. 2013) nebylo možno nahlížet na vztah zúčastněných společností (Klavarská v. o. s., AKUM, BKL) z pohledu ustanovení § 19 odst. 3 ZDP, jestliže v době schválení emisních podmínek, odkupu podílů/akcií společností AKUM a BKL, úpisu dluhopisů a započtení vzájemných pohledávek a závazků mezi nabyvateli dluhopisů a emitentem nebyla taková paralela v případě žalobkyně vzhledem k její právní formě (v. o. s.) možná. Vlivem provedené transakce zůstal majetek nedotčen, jestliže došlo pouze k přeskupení majetku a k formální změně vlastníků podílů/akcií společností AKUM a BKL, avšak faktickými vlastníky i nadále zůstali Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. (100% společníci veřejné obchodní společnosti pořídili úplatně jimi vlastněné podíly/akcie ve společnostech AKUM a BKL). Současně Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. rozhodli z pozice emitenta o financování odkupu jimi vlastněných podílů/akcií dluhopisovou emisí, o úpisu a umístění dluhopisů sobě a o vzájemném započtení takto uměle vzniklých závazků a pohledávek, aniž by emitent obdržel protiplnění

v podobě dodatečných finančních prostředků pro financování podnikatelských aktivit (reálný ekonomický přínos na straně emitenta, který by byl adekvátní závazku z emise a úpisu dluhopisů vzniklého vůbec nenastal). Odkup podílů/akcií tak rozhodně nebyl tvrzeným nezbytným krokem pro vytvoření holdingové struktury, ale mezikrokem zjevně účelovým, neboť na výnosy z pronájmu nemovitého majetku společností BKL a AKUM by žalobkyně po změně právní formy dosáhla přímou fúzí sloučením s těmito společnostmi, aniž by byla zatížena závazkem splacení nominální hodnoty dluhopisů a též enormními finančními náklady v podobě dluhopisových úroků.

21. Podle názoru žalovaného tak došlo pouze k přeskupení majetku, aniž by došlo ke změně skutečného vlastníka majetku. Nebyl naplněn účel emise dluhopisů (emisní podmínky: získání finančních prostředků na financování dceřiných společností), neboť dluhopisovou emisí financovaný nákup podílů/akcií společností nelze za financování dceřiných společností považovat (body [185] až [203] napadeného rozhodnutí). K datu rozhodného dne fúze (1. 9. 2014) přestal existovat vztah mateřské a dceřiných společností vzniklý změnou právní formy (z veřejné obchodní společnosti → na akciovou společnost) žalobkyně k 1. 10. 2013. Existenci reálného podnikatelského (investičního) záměru a snaze o získání externích finančních zdrojů na financování investice dluhopisovou emisí rozhodně nesvědčí ani samotné znění Emisních podmínek, neboť v bodu 5.4. může kterýkoliv vlastník dluhopisů (Ing. J. K., Ing. J. Š. či M. Š.) požádat emitenta o předčasné splacení části nebo všech jím vlastněných a dosud nesplacených dluhopisů (tj. ke změně nulového zdanění úroků z držby cenných papírů při aplikaci § 36 odst. 3 ZDP). Uvedené tak nasvědčuje tomu, že samotná emise a úpis dluhopisů spojeným osobám není a nebyla vázána na související investiční projekt, ale cílí zejména na existující výjimku ze zdanění úrokových příjmů plynoucích z korunových dluhopisů emitovaných před datem 1. 1. 2013.

22. K poukazu žalobkyně na to, že stát sám vydal tzv. *korunové dluhopisy*, žalovaný uvedl, že nelze aplikovat postup Ministerstva financí při operacích s dluhopisy na situaci žalobkyně, neboť se nejedná o skutkově shodnou situaci a tento postup není ani závazným právním předpisem, kterým by se měl správce daně řídit. Žalobkyní zmiňovaná existence státních *korunových dluhopisů* podle žalovaného rovněž spolehlivě dokládá nestandardnost a formálnost (umělost) podmínek v případě žalobkyně, respektive v případě jí realizované emise dluhopisů. V případě žalobkyně (emitenta) však k reálné úhradě emisního kurzu nedošlo, jestliže tento byl započten se závazkem vůči spojeným osobám, vzniklým z převodu jimi vlastněných podílů/akcií žalobkyni - reálný ekonomický přínos na straně emitenta, který by byl adekvátní závazku z emise a úpisu dluhopisů vyplývajícího, tedy nenastal. Jak uvedl NSS v bodu 24 rozsudku ze dne 30. 9. 2022, čj. 1 Afs 103/2022 - 36, „*ostatně námitce, že i český stát vydával korunové dluhopisy, nelze přitakat také i z toho důvodu, že i kdyby se tak stalo, taková skutečnost není způsobilá založit komukoliv oprávnění zneužít právo ve vlastní věci, jak správně připomněl kasační soud v rozsudku ze dne 30.11.2016, čj. 4 Afs 137/2016-43, neboť předmětem tohoto řízení není fiskální politika České republiky.*“

23. K námitkám žalobkyně ohledně výkladu zásady zneužití práva žalovaný s poukazem na konkrétní judikaturu uvedl, že za zneužití práva je nutno považovat situaci, kdy jediným či primárním důvodem posuzovaných transakcí je získání daňové výhody, neboť jinak postrádají racionální ekonomický smysl (citovaná judikatura se zcela zřetelně promítla i v aktuální dikci ustanovení § 8 odst. 4 daňového řádu, podle něhož „*při správě daní se nepřiblíží*

k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu.“). Shora uvedené závěry citované judikatury jsou použitelné i v nynějším případě žalobkyně, která bez ekonomicky racionálního důvodu, uměle a účelově navodila situaci tak, aby dosáhla zamýšleného, tj. uvedené daňové výhody.

24. K námitce reklasifikace příjmu (str. 55 žaloby), tj. námitce, že pokud by k emisi dluhopisů v roce 2012 nedošlo, byla by žalobkyně povinna hradit fyzickým osobám obvyklý úrok z jejich pohledávek za žalobkyní, přičemž úrokové příjmy fyzických osob by pak byly zdaněny jako kapitálový příjem v jimi podaných daňových přiznáních k dani z příjmů fyzických osob a nebyly by vůbec podrobeny srážkové dani u žalobkyně, žalovaný odkázal na odůvodnění uvedené v bodech [224] až [227] napadeného rozhodnutí, v nichž se s touto námitkou řádně vypořádal.

25. Žalovaný má za to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobkyní vznesené námitky nejsou důvodné. Žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Průběh řízení před správními orgány

26. Správce daně na základě provedené daňové kontroly na dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2013, od 1. 1. 2014 do 31. 8. 2014 a od 1. 9. 2014 do 31. 12. 2015 (dále jen „*daňová kontrola na dani z příjmů právnických osob*“), zahájené u žalobkyně dne 13. 6. 2017 (viz protokol o ústním jednání čj. 1223477/17/2809-60563-609293) zjistil, že žalobkyně emitovala dne 27. 12. 2012 korunové dluhopisy v celkové výši 230 000 000 Kč. Jednalo se o zaknihované dluhopisy, které byly registrovány v Centrálním depozitáři cenných papírů, s pevnou roční úrokovou sazbou 11 % a se splatností do dne 26. 12. 2027. Podle smluv o úpisu sepsaných dne 27. 12. 2012 se stali vlastníky (upisovateli) dluhopisů Ing. J. K. v hodnotě 73 357 000 Kč, Ing. J. Š. v hodnotě 73 357 000 Kč a M. Š. v hodnotě 73 357 000 Kč. Celková hodnota upsaných dluhopisů činila 220 071 000 Kč. Jedná se o osoby, které jsou kapitálově spojenými osobami s žalobkyní ve smyslu ustanovení § 23 odst. 7 ZDP.

27. Závěrem daňové kontroly na dani z příjmů právnických osob, uvedeným ve Zprávě o daňové kontrole ze dne 11. 11. 2019, čj. 1730099/19/2809-60563-609293, bylo, že transakce spojené s emisí dluhopisů byly ryze účelové, neboť neměly racionální ekonomický důvod, byly provedené tak, že jejich hlavním účelem bylo získání daňového zvýhodnění v rozporu se ZDP, které čerpala jak žalobkyně v podobě úrokových nákladů spojených s korunovými dluhopisy, tak především upisovatelé dluhopisů (fyzické osoby, které žalobkyni ovládají), a to prostřednictvím nulového zdanění příjmů z úroků z těchto dluhopisů vlivem zaokrouhlení základu daně a DPFO vybírané srážkou podle § 36 odst. 3 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2012.

28. Z veškerých popsanych transakcí správce daně dovodil, že se žalobkyně dopustila zneužití práva, proto nemohlo být v případě úrokových výnosů (příjmů) vyplacených vlastníků dluhopisů použito znění § 36 odst. 3 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2012.

29. Žalobkyně i v nyní soudem přezkoumávané věci, tj. ve zdaňovacím období roku 2019, vyplatila výše uvedeným fyzickým osobám, které jsou kapitálově spojenými osobami s žalobkyní, úroky z předmětných dluhopisů, přičemž z úrokového příjmu nesrážela DPFO vybíranou srážkou podle § 36 odst. 3 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2012.

30. Správce daně proto na základě zjištění a výsledků daňové kontroly na dani z příjmů právnických osob a postupu k odstranění pochybností vedeném u žalobkyně na DPFO vybírané srážkou za zdaňovací období let 2016, 2017 a 2018 vyzval žalobkyni k podání dodatečného vyúčtování k DPFO vybírané srážkou za zdaňovací období roku 2019.

31. Žalobkyně doručila správci daně dne 8. 12. 2022 vyjádření k předmětné výzvě, ve kterém uvedla, že jí povinnost podat dodatečné vyúčtování DPFO vybírané srážkou za předmětná zdaňovací období nevznikla, neboť v řádném vyúčtování DPFO vybírané srážkou uvedla všechny příjmy zúčtované v předmětném zdaňovacím období, které podléhaly zdanění srážkovou daní.

32. Správce daně posoudil předmětné vyjádření žalobkyně jako dodatečné vyúčtování, ve kterém je uvedena dodatečně tvrzená daň ve výši 0 Kč. Vzhledem k tomu, že pochybnosti správce daně o správnosti postupu žalobkyně, která nepodrobila příjmy z úroků z dluhopisů vyplacené fyzickým osobám, které žalobkyni ovládají, dani z příjmů vybírané srážkou podle § 36 odst. 2 písm. a) ZDP, stále přetrvávaly, zahájil správce daně se žalobkyní postup k odstranění pochybností podle § 89 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění účinném pro daně zdaňovací období („*daňový řád*“), a to výzvou k odstranění pochybností ze dne 26. 1. 2023.

33. Žalobkyně v odpovědi na předmětnou výzvu pochybnosti správce daně uvedené ve výzvě k odstranění pochybností neodstranila, o čemž byla seznámena písemností správce daně ze dne 29. 5. 2023, jejíž přílohou byl výsledek postupu k odstranění pochybností ze dne 29. 5. 2023.

34. Dne 13. 6. 2023 doručila žalobkyně správci daně podání, ve kterém vyslovila nesouhlas s hodnocením důkazních prostředků a posouzením skutkového stavu správcem daně.

35. Vzhledem k tomu, že důvodné pochybnosti správce daně nebyly žalobkyní odstraněny, setrval správce daně na výsledku postupu k odstranění pochybností a vydal dodatečný platební výměr na DPFO, kterým stanovil žalobkyni k přímé úhradě daň za zdaňovací období roku 2019 ve výši 860 220 Kč a uložil žalobkyni povinnost zaplatit penále ve výši 172 044 Kč.

36. Proti tomuto platebnímu výměru podala žalobkyně odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím jako nedůvodné zamítl. Proti napadenému rozhodnutí byla žalobkyní podána tato žaloba.

Řízení před soudem

37. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „*s. ř. s.*“), a vycházel přitom

ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

38. Při ústním jednání dne zástupkyně žalobkyně uvedla, že na žalobě trvá, byť si je vědoma dvou rozhodnutí městského soudu týkající se žalobkyně v obdobných věcech, odkázala na písemné vyhotovení žaloby a na podanou repliku a zmínila argumentaci přesahem srážkových daní jako důsledku uplatnění § 36 odstavec 3 ZDP ve znění účinném do 31. 12. 2012. Podle názoru žalobkyně žalovaný nesplnil povinnost definovat zneužití práva, od tohoto jednání odhlédnout a postupovat tak, jako by k němu nedošlo. V takovém případě by žalobkyně byla povinna platit jmenovaným třem fyzickým osobám úroky, které by tyto osoby byly povinny dodatečně zdanit. Přitom daňová kontrola těchto fyzických osob skončila bez nálezu.

39. Žalovaný při jednání uvedl, že trvá na zamítnutí žaloby a na odůvodnění napadeného rozhodnutí se plně odkazuje. Poukázal na rozsudky Městského soudu v Praze čj. 14 Af 32/2021-93 a 14 Af 26/2023-91, které potvrdily splnění objektivních i subjektivních kritérií zneužití práva. Dále žalovaný poukázal na rozsudek NSS ze dne 9. 8. 2023, čj. 4 Afs 231/2022-40, kde bylo popsáno pravidlo přímého podmínění účelu vydání dluhopisů, a na nejčerstvější rozsudek NSS ze dne 26. 2. 2025, čj. 4 Afs 414/2023-65, jímž byly aprobovány závěry vyjádřené městským soudem v rozsudku čj. 14 Af 26/2023-91.

Posouzení důvodnosti žalobních bodů soudem

40. Žaloba byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou.

41. Žaloba není důvodná.

42. Soud předesílá, že v dané věci vyšel v první řadě z rozsudků zdejšího soudu sp. zn. 14 Af 32/2021 a 14 Af 26/2023, jejichž předmětem bylo doměření daně žalobkyni za jiná zdaňovací období, avšak skutkové okolnosti i žalobní argumentace zůstávaly obdobné. Soud se se závěry vyřčenými v citovaných rozsudcích zcela ztotožnil a neshledal žádné důvody pro odchýlení se od nich.

43. Hlavní podstatou žalobní argumentace je posouzení otázky, zda žalobkyní realizované transakce prostřednictvím korunových dluhopisů naplňují institut zneužití práva. K dané otázce již existuje bohatá aktuální judikatura správních soudů.

44. Zákaz zneužití práva byl historicky ve své podstatě nepsaným obecným principem právním, který se normativně projevuje rovněž v právu veřejném. Teprve s účinností od 27. 3. 2019 byla zásada zákazu zneužití práva zakotvena výslovně v daňovém řádu (viz novela č. 80/2019 Sb.). Níže citovaná judikatura se tak zcela zřetelně promítla i v aktuální dikci ustanovení § 8 odst. 4 daňového řádu, podle něhož platí, že *při správě daní se nepřiblíží k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu.*

45. V oblasti daňového práva je to ovšem především rozhodovací činnost soudů, která při posuzování jednotlivých případů dospěla k vymezení pojmu zneužití práva. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 – 48, definoval zneužití práva jako situaci, „*kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo*

společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené. O chování toliko zdánlivě dovolené jde z toho důvodu, že objektivní právo nezná chování zároveň dovolené a zároveň nedovolené; vzhledem k tomu, že ze zásady lex specialis derogat legi generali vyplývá, že zákaz zneužití práva je silnější než dovolení dané právem, není takové chování výkonem práva, ale protiprávním jednáním (viz. Knapp, V.: Teorie práva. C. H. Beck, Praha, 1995, s. 184–185). Výkonu práva, který je vlastně jeho zneužitím, proto soud neposkytne ochranu. Právo je jedním ze společenských normativních systémů; je tedy nerozlučně spjato s existencí společnosti, kterou svým regulativním působením významně ovlivňuje. (...) V tomto svém regulativním působení musí právo předkládat svým adresátům racionální vzorce chování, tedy takové vzorce, které slouží k rozumnému uspořádání společenských vztahů. To je příkaz nejen pro zákonodárce, ale i pro adresáty právních norem a orgány, které tyto právní normy autoritativně interpretují a aplikují; smyslu práva jako takového odpovídá pouze takový výklad textu právního předpisu, který takové uspořádání vztahů ve společnosti respektuje. Výklad, který by – při existenci několika různých interpretačních alternativ – racionalitu uspořádání společnosti pomíjel, nelze považovat za správný a závěr, k němuž dospívá, potom důsledně vzato nelze považovat ani za existující právo, a to z toho důvodu, že se příčí základnímu smyslu práva. Ostatně odedávna platí, že znát zákony neznamena znát jenom jejich text, ale především pochopit jejich smysl a působení; obdobně platí o právu samém. Při existenci několika interpretačních alternativ tedy takové chování, které není v souladu s požadavkem rozumného uspořádání společenských vztahů, je chováním protiprávním; takové chování může mít zároveň povahu zneužití subjektivního práva.“

46. Na tyto závěry NSS navázal např. v rozsudku ze dne 17. 12. 2007, č. j. 1 Afs 35/2007 – 108, dle něhož „[t]ímto prizmatem Nejvyšší správní soud pohlíží též na ta ustanovení zákona o daních z příjmů, jež vymezují daňově relevantní příjmy a výdaje daňového subjektu. Jestliže tedy ustanovení § 18 odst. 1 zákona o daních z příjmů stanoví, že předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy z veškeré jejich činnosti a z nakládání s veškerým jejich majetkem, má tím na mysli takovou činnost a takové nakládání s majetkem, které sleduje racionální účel, které tedy není samoúčelné, resp. jehož jediným smyslem není právě snížení daňové povinnosti cestou obcházení daňových zákonů. Je tedy třeba pečlivě rozlišovat situaci, kdy daňový subjekt volí z různých do úvahy přicházejících alternativ, které mají svůj samostatný smysl, tu, která je pro něho daňově nejvýhodnější, což je legitimní, právem aprobovaný postup, od situace, kdy právě jediným smyslem dané činnosti či transakce je získání nelegitimního daňového zvýhodnění. Ve druhém případě se jedná, jak vyplývá z uvedeného rozsudku, o chování zákonem jen zdánlivě dovolené, která má však ve skutečnosti povahu chování protiprávního, a může za určitých okolností nabýt povahu zneužití veřejného subjektivního práva daňového subjektu, jemuž soudy ve správním soudnictví nemohou poskytovat ochranu. Tento obecný princip, formulovaný ve zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu, jenž úspěšně prošel testem ústavnosti (usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 374/06), má své vyjádření i v zákoně o daních z příjmů, a to mimo jiné v ust. § 23 odst. 10 tohoto zákona, podle něhož se pro zjištění základu daně vychází, až na zákonem stanovené výjimky, z účetnictví vedeného podle účetních předpisů, pokud ovšem nedochází ke krácení daně jiným způsobem. Je tedy třeba rozlišovat rovinnu formální, zachycenou právě v účetnictví, od roviny faktické, v níž je třeba sledovat mimo jiné pravý smysl a účel aktivit, k nimž se váží příjmy a výdaje daňového subjektu.“

47. Obdobně i Ústavní soud poznamenal, že „[a]čkoliv finanční právo (zde konkrétně zákon o daních z příjmů a zákon o správě daní a poplatků) institut zneužití práva explicitně nevymezuje, neznamena to, že by v této oblasti ke zneužívání práva či jeho obcházení docházet nemohlo, resp.

že by chování, jež vykazuje znaky zneužití práva, nemohlo být za takové označeno, a z toho vyvozovány adekvátní právní důsledky. V tomto duchu k problému také soudní praxe přistupuje“ (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 2714/07).

48. K výkladu zásady zákazu zneužívání práva významně přispěl i Soudní dvůr EU. V daňové oblasti nelze nezmínit rozsudek ve věci *Halifax* ze dne 21. 2. 2006, č. C-255/02. Zde - s odkazem na svoji předcházející judikaturu - Soudní dvůr EU uvedl, že *použití právní úpravy Společenství nemůže jít tak daleko, aby zahrnovalo zneužívající praktiky hospodářských subjektů, tedy plnění, jež nejsou uskutečněna v rámci obvyklých obchodních podmínek, nýbrž pouze s cílem získat zneužívajícím způsobem výhody upravené právem Společenství*. Znaky zneužití práva v oblasti daňového práva předtím výstižně vyjádřil ve stanovisku k věci *Halifax* generální advokát, jehož právní závěry Soudní dvůr EU fakticky přejal do svého rozhodnutí. „S odkazem na rozsudek ve věci *Emsland Stärke* uvedl (viz bod 67 stanoviska), že při posuzování zneužití práva je třeba stanovit, zda existuje kombinace objektivní okolnosti (i přes formální splnění podmínek stanovených dle pravidel Společenství, nebylo dosaženo účelu těchto pravidel) a subjektivního prvku (cílem je získání výhody ze stanovených pravidel umělým vytvořením podmínek pro její získání). Jak uvedl generální advokát, není to úmysl, co je určující pro posouzení zneužití. Záleží především na tom, zda činnost objektivně nemá žádné jiné vysvětlení než zajistit daňové zvýhodnění (bod 70). Za předpokladu, že se zjistí, že tyto objektivní okolnosti existují, musí být přijat závěr, že osoba, která se dovolává doslovného znění ustanovení práva Společenství, aby uplatnila právo, které je v protikladu ke svým účelům, si nezaslouží takové právo mít (bod 71).“ (citováno z rozsudku NSS ze dne 26. 1. 2011, č. j. 2 Afs 83/2010 – 68).

49. Z uvedené rozhodovací praxe tedy mimo jiné vyplývá, že ke zneužití práva dochází v případech splnění dvou kumulativních podmínek. První podmínkou je, že ze všech objektivních okolností případu musí vyplývat, že hlavním účelem dotčených plnění je získání daňového zvýhodnění (podtrženo městským soudem). Druhá nezbytná podmínka zneužití práva spočívá v tom, že získání daňového zvýhodnění by přes naplnění formálních požadavků platných právních předpisů bylo v rozporu s cílem sledovaným těmito ustanoveními. „Hlavním účelem transakce ve smyslu rozhodnutí ve věci C- 255/02 *Halifax* je takový její účel, který ve srovnání s případnými jinými dalšími jejími účely je natolik neporovnatelně významnější, že tyto ostatní účely ve své podstatě zastíňuje a zásadně marginalizuje, takže od nich lze při zkoumání hospodářského smyslu dotčené transakce odhlédnout. Je na soudu (resp. správním orgánu), aby prokázal, že tímto hlavním účelem je získání daňového zvýhodnění. Dle citované judikatury je nutné zkoumat skutečný obsah a význam dotčených plnění. Lze přitom vzít v úvahu čistě umělý charakter těchto plnění, jakož i právní, hospodářské nebo personální vztahy mezi subjekty účastnicími se plánu na snížení daňové zátěže. (obdobně rozhodnutí ESD ve věci C-94/05 – *Emsland-Stärke*).“ (citováno z rozsudku NSS ze dne 11. 12. 2014, č. j. 6 Afs 156/2014 – 47).

50. K posouzení onoho objektivního kritéria soud dále dodává, že je nejprve nutné vymezit účel právní úpravy, tedy ustanovení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů, podle něhož výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními předpisy. Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 21. 12. 2022, č. j. 7 Afs 175/2022 – 37, obecným účelem tohoto ustanovení je podpora podnikání a jeho rozvoje (shodně též náleží Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 438/2001). Zmíněné ustanovení má na mysli výdaje, které se váží k „aktivitám, které dávají z ekonomického

hlediska smysl“, sledují ekonomicky racionální účel a nejsou samoučelné (již zmíněný rozsudek NSS sp. zn. 1 Afs 35/2007).

51. V rámci subjektivního kritéria je třeba zkoumat hlavní účel jednání, tedy racionální opodstatněnost transakce z hlediska konání daňového subjektu před i po něm, přičemž cílem je na základě objektivních okolností případu „*dovodit, zda konkrétní jednání daňového subjektu mohlo mít jiné vysvětlení než snahu o neoprávněné získání daňové výhody*“ a identifikovat „*umělou konstrukci sloužící k získání daňové výhody*“ (rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2022, č. j. 10 Afs 289/2021 – 42, body 31 a 40). Pro posouzení motivu či záměru je významný též způsob „*zapojení spojených osob, resp. členů jejich statutárních orgánů, do řetězce transakcí*“ (viz za všechny rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Afs 376/2021 – 60, body 28 a 33). V souladu s rozsudkem NSS č. j. 10 Afs 289/2021 – 42 (body 30, 35 a 36) lze přitom vyjít i z okolností již zohledněných v rámci posuzování naplnění kritéria objektivního, neboť „*vymezení účelu právní úpravy ve věcech přímých daní, a tím spíše úpravy uplatňování daňových nákladů, má oproti příkladům z judikatury Soudního dvora ve věci daní nepřímých (např. věci Halifax) určitá specifika. [...] Smysl celého § 24 zákona o daních z příjmů je do značné míry propojen právě s tím, že se jako daňové účinné uznávají jen reálné, nikoli uměle vytvořené náklady (tato „umělost“ jednání je jinak ale právě posuzována v rámci subjektivní podmínky)*“. Objektivní a subjektivní prvek se tak do určité míry překrývají a při posuzování subjektivního prvku lze vyjít i z okolností prokazujících prvek objektivní. Pokud transakce postrádají ekonomický smysl, svědčí to o naplnění obou prvků (viz již citovaný rozsudek NSS sp. zn. 7 Afs 175/2022).

52. Ve vztahu ke korunovým dluhopisům soud předesílá, že pojem „*korunový dluhopis*“ představuje zažitou zkratku používanou pro označení dluhopisů s nominální hodnotou 1 Kč. Korunové dluhopisy byly emitovány nejčastěji v období od 1. 8. 2012 do 31. 12. 2012 v takové jmenovité hodnotě, aby při aplikaci ustanovení § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. 12. 2012, a článku IV bodu 2 přechodných ustanovení zákona č. 192/2012 Sb. bylo zdanění úrokového příjmu 15 % srážkovou daní rovno 0 Kč (základ daně byl stanovován za každý jednotlivý dluhopis a zaokrouhloval se na celé koruny dolů). Účelem emise korunových dluhopisů mělo být zajištění financování emitenta, který následně mohl uplatnit úrokový náklad, kterým snížil základ daně z příjmů. Zákonem stanovená možnost emise dluhopisů tak představuje jakousi pobídku k financování podnikání získáním finančních prostředků z cizích zdrojů. Na straně upisovatele pak úpis dluhopisů představuje daňovou optimalizaci v podobě absence daně z úrokového příjmu.

53. Ke vztahu *korunových dluhopisů a zneužití práva* pak judikatura dospěla k závěru, že byť zneužití práva zpravidla nebude spočívat pouze v samotné emisi dluhopisů, tak emise může být součástí delšího řetězce kroků, které ve svém souhrnu mohou zneužití práva znamenat. Daňové subjekty mohou využít toho, že se z příjmů z korunových dluhopisů neodváděla daň a tento nástroj zahrnout do složitějšího řetězce transakcí, který může vést k daňovému zvýhodnění bez toho, aby transakce měly ekonomický smysl. Typicky si daňový subjekt uměle zvýší náklady o úrok z dluhopisů. Je tedy nutné se zabývat tím, zda byla emise dluhopisů ekonomicky opodstatněná. Emise dluhopisů bude ekonomicky opodstatněná, pokud zajistí finanční prostředky z cizích zdrojů. Pokud emise dluhopisů žádné dodatečné prostředky daňovému subjektu nepřinese a pouze mu zvýší náklady o úrok, bude se jednat o zneužití práva (viz za všechny rozsudek NSS ze dne 18. 9. 2023, č. j. 8 Afs 53/2022 – 56). Je tedy třeba se zaměřit na „*skutečný obsah a význam předmětné emise dluhopisů a souvisejících operací*“ a zohlednit při tom „*právní, hospodářské i personální vztahy mezi zainteresovanými*

subjekty i celkovou ekonomickou racionalitu transakcí“ (viz již citovaný rozsudek sp. zn. 7 Afs 175/2022).

54. S ohledem na výše uvedené a argumentaci žalobkyně soud řešil otázku, zda konkrétní okolnosti posuzované věci svědčí závěru žalovaného, že rovněž v případě žalobkyně došlo ke zneužití práva, neboť nelze nalézt ekonomické důvody pro emisi dluhopisů tak, jak byla ze strany žalobkyně a dalších subjektů provedena. A soud závěrům žalovaného v plné míře přisvědčil.

55. Úvodem soud nemohl přisvědčit námitce žalobkyně, že pro posouzení věci je zásadní, že její závazek vznikl již na základě koupě podílů společností AKUM a BKL, takže existoval již před emisí a upsáním dluhopisů. Soud zdůrazňuje, že veškeré kroky transakce je nezbytné hodnotit ve své celistvosti. Není proto významné, zda ke vzniku prvotního závazku došlo před emisí dluhopisů, nýbrž to, zda byl tento závazek následně využit v rámci realizace jednotlivých kroků k získání neopodstatněné daňové výhody, jež v sobě nese znaky zneužití práva. Bylo povinností daňových orgánů posoudit, zda nebylo s tímto prvotním závazkem nakládáno tak, že ve svém důsledku došlo k získání daňové výhody, která byla v rozporu s účelem zákona. Z tohoto pohledu pak nelze tvrdit, že seznam údajných skutečností týkající se emise a upsání dluhopisů je pro posouzení daňové uznatelnosti úrokových nákladů žalobkyně zcela irelevantní, neboť pro posouzení otázky zneužití práva se naopak jedná o skutečnost naprosto zásadní.

56. K samotnému zneužití práva soud v první řadě zdůrazňuje, že veškeré operace, z nichž daňové orgány dovozují zneužití práva žalobkyní (emise korunových dluhopisů, prodeje podílů/akcií ve společnostech AKUM a BKL, uzavření smluv o půjčce, započtení závazků, úpis dluhopisů společníky AKUM a BKL Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š.), proběhly výlučně mezi subjekty stoprocentně nebo téměř výlučně vlastněnými uvedenými fyzickými osobami. Do žádné z těchto operací se nezapojil ani jediný subjekt, který by jimi nebyl ovládan, ani mu to nebylo nabídnuto, a v transakcích nefigurovaly ani žádné peněžní prostředky, majetek, dluhy nebo pohledávky jakéhokoli takového subjektu. Došlo pouze k přeskupení majetku uvnitř skupiny subjektů ovládaných týmiž osobami, jež nepozbyly ničeho ze svého vlivu, a to plně v jejich režii. Tuto zásadní okolnost je třeba mít neustále na paměti a v jejím světle nahlížet na veškeré provedené transakce.

57. Žalobkyně argumentuje tím, že emise dluhopisů byla součástí komplexnější transakce (restrukturalizace), která zahrnovala mnoho dalších operací, a která měla přinést pozitiva pro její podnikání. Daňové orgány nijak nezpochybnily řadu obecných východisek týkajících se podnikatelského módu žalobkyně, i možný přínos nebo ekonomickou opodstatněnost jednotlivých transakcí, které žalobkyně uskutečnila (vytvoření holdingové struktury). Žalovaný a správce daně však dovodili zneužití práva z několika zcela konkrétních a popsanych operací, které tvoří samostatný celek. A právě u těchto transakcí daňové orgány dospěly k závěru, že jejich řetězec provázející emisí korunových dluhopisů postrádá ekonomický smysl a že jde toliko o uměle vytvořenou situaci, jejímž hlavním účelem bylo právě vylákání daňové výhody v podobě uměle vytvořeného zadlužení žalobkyně nákladovými úroky a nezdaněného zisku pro Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. Soud se s tímto hodnocením plně ztotožňuje.

58. Vlivem provedené transakce došlo totiž pouze k formální změně vlastnictví podílů/akcií společností AKUM a BKL, jimiž však fakticky (prostřednictvím žalobkyně) nadále zůstali Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. Ti jako 100% společníci žalobkyně (po změně právní formy na

akciovou společností 100% akcionáři) pořídili úplatně podíly/akcie ve výše uvedených společnostech v celkové výši 220 071 000 Kč (z toho AKUM 175 756 500 Kč a BKL 44 314 500 Kč) a v podstatě tak prodali podíly/akcie sami sobě, jak správně a důvodně uzavřel žalovaný.

59. Soud přisvědčil i závěru žalovaného, že v průběhu transakce nedošlo k faktickému toku peněz, ač mělo být účelem vydání korunových dluhopisů získání finančních prostředků na financování dceřiných společností žalobkyně. Úhrada emisního kurzu žalobkyní emitovaných dluhopisů v celkové výši 220 071 000 Kč byla provedena zápočtem se závazky vzniklými žalobkyni vůči upisovatelům dluhopisů Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. v souvislosti s převody jejich obchodních podílů/akcií ve společnostech AKUM (100 %) a BKL (90 %) na žalobkyni. Z uvedeného plyne, že žalobkyně tedy od upisovatelů dluhopisů Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. nezískala žádné finanční prostředky, a uvedené osoby tak *de facto* vydaly korunové dluhopisy samy sobě. Ač z jejich strany nedošlo k žádnému finančnímu plnění vůči žalobkyni, vznikl jim v souvislosti s úpisem dluhopisů nárok na protiplnění (úrok z držby cenných papírů – dluhopisů – ve výši 11 % p. a. - po dobu 15 let nedotčený srážkovou daní při celkové roční výši úroku 24 207 810 Kč, a úhrada jmenovité hodnoty dluhopisů k datu jejich splatnosti v celkové výši 220 071 000 Kč).

60. K rozhodnému dni fúze sloučením se společnostmi AKUM a BKL pak žalobkyně pozbyla majetkovou účast v uvedených společnostech (po přeměně právní formy na akciovou společnost došlo k vyloučení majetkové účasti žalobkyně v ovládaných osobách – shora uvedených společnostech – ve výši 220 071 000 Kč oproti položce Ostatní kapitálové fondy). V zahajovací rozbaze ke dni 1. 9. 2014 vykazovala žalobkyně zápornou hodnotu vlastního kapitálu 21 862 000 Kč, ovlivněnou právě snížením hodnoty kapitálových fondů související s vyloučením majetkové účasti na společnostech AKUM a BKL.

61. Soud tak na základě uvedeného přisvědčil žalovanému, že z těchto skutečností vyplývá právě ona umělost celé transakce. Soud považuje za nutné znovu opakovat, že žalobkyně pořídila podíly/akcie ve společnostech AKUM a BKL, aniž došlo ke změně jejich skutečného vlastníka (těmi byli a zůstali Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š.). Emise dluhopisů proběhla na závěr roku 2012, tedy v poslední možný okamžik, kdy bylo ještě možno využít daňového zvýhodnění korunových dluhopisů, k jejichž emisi také žalobkyně přistoupila. Dluhopisy byly upsány pouze a výlučně společně žalobkyně (tedy spojenými osobami ve smyslu právní úpravy) a došlo současně k vyloučení vlivu případných externích investorů provedením neveřejné emise. Samotný emisní kurz dluhopisů pak nebyl upisovateli splacen (nedošlo ke skutečnému toku finančních prostředků), ale došlo k zápočtu pohledávek na úhradu emisního kurzu oproti pohledávkám upisovatelů oproti závazku z převodu obchodního podílu AKUM a akcií BKL. Uvedené části celé transakce nadto byly, jak správně dovodily daňové orgány, provedeny v takovém časovém harmonogramu, aby došlo k eliminaci veškerých daňových povinností jednotlivých účastníků transakce.

62. V této souvislosti soud podotýká, že žalovaný neidentifikoval jako nestandardní transakci využití cizího kapitálu za cenu navýšení nákladů bez dalšího, nýbrž jen v tomto konkrétním případě s ohledem na jeho okolnosti. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zcela logicky konstatoval, že shora popsání jednotlivé kroky transakce, jakož i povaha právních, ekonomických i personálních vztahů mezi dotčenými subjekty ukazují na to, že nebyly uskutečněny za obvyklých ekonomických podmínek (viz také například konstrukce půjček

žalobkyně společností AKUM a BKL tak, aby jimi hrazený úrok odpovídal právě úroku vyplácenému z emitovaných korunových dluhopisů).

63. Soud tedy dospěl k závěru, že je na místě souhlas s daňovými orgány, že zájmem smluvních stran bylo realizovat výplatu úroků z korunových dluhopisů nezatížených srážkovou daní spojeným osobám (Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š.), k tomuto účelu použít zisk hospodářsky aktivní společnosti (žalobkyně) bez ekonomického opodstatnění a pouze za účelem získání daňového zvýhodnění, to vše s cílem eliminace daňové povinnosti (plynoucí z dluhopisových úroků). Propojenost zúčastněných osob přitom byla pro průběh transakce zcela zásadní, protože usnadnila vytvoření uměle navozených podmínek pro získání daňového zvýhodnění, které by mezi nespojenými osobami (za standardních podmínek v běžných ekonomických vztazích) zjevně nenastaly. Žalovaný v tomto postupu tedy podle soudu zcela správně identifikoval naplnění subjektivního kritéria zneužití práva, jak bylo popsáno výše.

64. Stejně tak i shora popsaná motivace pro provedení popsaných transakcí se soudu jeví jako mnohem pravděpodobnější oproti hypotetickým scénářům, které v podané žalobě pečlivě připravila a nastínila žalobkyně. Stanovení data pro změnu právní formy žalobkyně a nákup podílů společností AKUM a BKL pak byly zjevně motivovány snahou o naplnění podmínek vztahu mateřské a dceřiné společnosti a časového testu podílu mateřské společnosti (žalobkyně) na základním kapitálu dceřiných společností (AKUM, BKL) podle § 19 odst. 3 ZDP, respektive nesplnění podmínek pro vyloučení finančních nákladů podle § 25 odst. 1 písm. zk) ZDP. Žalovaný správně vyložil v napadeném rozhodnutí, že bez změny právní formy žalobkyně by dluhopisové úroky po naplnění časového testu 12 měsíců (§ 19 odst. 3 zákona o daních z příjmů) nebyly ve smyslu § 25 odst. 1 písm. zk) zákona o daních z příjmů daňově relevantní (úroky by představovaly náklad mateřské společnosti související s držbou podílu v dceřiné společnosti). V důsledku přeměny se však nenaplnil vztah mateřské a dceřiné společnosti a finanční náklady se staly ze zákona daňově uznatelné. Podstatou zneužití práva přitom je právě to, že jde o jednání formálně dovolené.

65. Soud v této souvislosti dále považuje za vhodné konstatovat, že nepřistoupil na námitku žalobkyně, že proces restrukturalizace probíhal ve dvou zcela samostatných blocích, a to od podzimu 2012 do 1. 10. 2013, a následně pak od podzimu 2014 do září 2015. Žalobkyně v souvislosti s uvedeným tvrzením nijak relevantně nezpochybnila závěry daňových orgánů postavené na tom, že změna původně zamýšleného rozhodného dne fúze, resp. jeho posunutí na 1. 7. 2014 (a následně na 1. 9. 2014), sice mohlo být odůvodněno náročností jednotlivých kroků procesu fúze, ale bylo vždy motivováno snahou o eliminaci daňové neúčinnosti dluhopisových úroků podle § 25 odst. 1 písm. zk) ZDP, tedy nenaplnění časového testu (12 měsíců do data zápisu změny právní formy žalobkyně do obchodního rejstříku, tj. od 1. 10. 2013). Soud v tomto souhlasí se závěry daňových orgánů, že žalobkyní namítané „mezidobí“ nesouviselo s neexistencí záměru fúze již v roce 2012, ale bylo ovlivněno snahou o naplnění ustanovení zákona o daních z příjmů dopadajícího na posouzení finančních nákladů. Proto není ani relevantní argument žalobkyně, že v roce 2012 nemohla přímo fúzovat se společnostmi AKUM a BKL z důvodu právní nerealizovatelnosti tohoto kroku. Možnost fúze v roce 2012 však nikterak nebyla předmětem posuzování žalovaného.

66. Taktéž provedené nepeněžité vklady akcionářů formou příplatku mimo základní kapitál souvisely s eliminací daňové neúčinnosti úroků ve smyslu § 25 odst. 1 písm. w) ZDP. Navýšení vlastního kapitálu proběhlo formou nepeněžitého vkladu podílů společností

pokračování
19/2024

DRÁBY s. r. o., AGILE Solar s. r. o., AGILE spol. s r. o. a P-SYSTEMS s. r. o. do ostatních kapitálových fondů daňového subjektu. Navýšením vlastního kapitálu byl přitom splněn test nízké kapitalizace, vymezený v § 25 odst. 1 písm. w) ZDP, podle kterého jsou úroky z úvěrových finančních nástrojů (dluhopisové úroky), u nichž je věřitel osobou spojenou ve vztahu k dlužníkovi, daňově uznatelné, pokud přesahují čtyřnásobek výše vlastního kapitálu emitenta dluhopisů (dlužníka), a to v jakémkoli období existence korunových dluhopisů až do jejich zániku (tj. do roku 2027).

67. Zcela zásadní pro posouzení naplnění kritérií zneužití práva je dále skutečnost, že korunové dluhopisy nebyly určeny k obchodování na regulovaném nebo jiném trhu ani k veřejné nabídce. Jejich výlučnými upisovateli byli pouze všichni společníci (následně akcionáři) žalobkyně, kteří jako jediní či majoritní vlastníci všech zapojených subjektů fakticky vystupovali na obou stranách všech dotčených transakcí. Právě propojenost jednotlivých aktérů významně oslabuje věrohodnost opakujícího se tvrzení žalobkyně o ekonomické opodstatněnosti transakcí. Tento aspekt je ještě zvýrazněn okolností, že šlo o emisi korunových dluhopisů, u nichž bylo zdanění úrokového příjmu 15% srážkovou daní rovno 0 Kč. Shodného názoru byl také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2022, čj. 4 Afs 376/2021 – 60, v němž posuzoval emisi dluhopisů v rámci rodinného holdingu (srov. body 29 a 31). Zneužívající přitom není samotná emise korunových dluhopisů nebo dokonce zapojení úvěrového financování jako takového, jak naznačuje žalobkyně, nýbrž spojení emise korunových dluhopisů s jejich výlučným úpisem společníky (akcionáři) a s dalšími podezřelými okolnostmi. Obdobně není zneužitím práva samo o sobě to, že došlo k převodům majetku v rámci skupiny podniků uvedených fyzických osob (tedy že vlastníci skupiny převedli něco „sami sobě“), nýbrž zejména zapojení emise jimi upsaných korunových dluhopisů upsaných do těchto transakcí.

68. V této souvislosti je z hlediska hodnocení (absence) ekonomického smyslu emise dluhopisů významné také to, že ze své podstaty nemohla být zdrojem externího financování žalobkyně. Takové zdroje by naopak mohla přinést veřejná emise dluhopisů třetím osobám, neboť pobídka k financování podnikání získáním finančních prostředků dluhem z cizích zdrojů je zákonným účelem stanovené možnosti emise dluhopisů (shodně body 31 a 35 již výše citovaného rozsudku NSS sp. zn. 4 Afs 376/2021). Žalobkyni lze přisvědčit, že emise korunových dluhopisů by byla za daných podmínek pro drobné investory z řad veřejnosti velmi výhodná, obzvláště s ohledem na výši úroku 11 % ročně. K takové emisi však žalobkyně nepřistoupila, a veškeré dluhopisy naopak upsali její stávající vlastníci. Tato transakce navíc byla finančně zajištěna opět jen jejich majetkem, a to dokonce bez faktického poskytnutí jakýchkoli peněžních prostředků, toliko formou započtení (viz výše). Stále se tak jednalo o financování v rámci skupiny subjektů patřících Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š., které samo o sobě samozřejmě není nepřijatelné, a nebylo by ani podezřelé (stejně jako zánik vzájemných závazků započtením), ale v kontextu ostatních okolností případu nemělo samo o sobě ekonomický význam. Jak již soud uvedl výše, jednalo se tak o účelově sestavený uzavřený kruh vzájemně časově a finančně bezprostředně souvisejících transakcí, jenž v podstatě spočíval v uměle vytvořených účetních operacích a přesunech majetku fyzických osob Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. mezi jednotlivými subjekty v jimi ovládané skupině, to vše ve snaze získat daňovou výhodu. O všech těchto transakcích navíc rozhodovaly tytéž osoby, jež v nich vystupovaly v různých pozicích (jednou jako členové statutárních orgánů několika subjektů, podruhé jako převodci obchodních podílů či akcií, potřetí jako poskytovatelé dobrovolného příspěvku do kapitálových fondů a počtvrté jako upisovatelé dluhopisů).

pokračování
19/2024

69. Na těchto závěrech podle názoru soudu nemůže nic změnit ani odkaz žalobkyně na předloženou rámcovou smlouvu, protože její relevanci zpochybňuje uvedené sídlo a právní forma žalobkyně, která je v rámcové smlouvě označena stále jako Klavarská elektrárenská v. o. s., ač byla změna její právní formy na akciovou společnost zapsána do obchodního rejstříku již k datu 1. 10. 2013. Stejně tak je jako sídlo žalobkyně uvedeno Mírové náměstí 133, 562 01 Ústí nad Orlicí, ačkoliv podle zápisu v obchodním rejstříku bylo sídlo žalobkyně již ke dni 1. 10. 2013 změněno na Italská 1580/26, Vinohrady, 120 00 Praha 2. Nadto je z rámcové smlouvy zřejmé, že jí byly řešeny služby, které byly k datu jejího podpisu již realizovány (s výjimkou služeb v souvislosti s prodejem obchodních podílů na společnosti P-SYSTEMS a AGILE, které nebyly realizovány vůbec). Tyto skutečnosti jsou tedy dalšími skutečnostmi, které podstatnou měrou snižují váhu tvrzení žalobkyně a nikterak nevyvracejí závěr daňových orgánů o tom, že dílčí kroky transakce byly ve své podstatě řízeny společností BDO Tax jakožto zástupcem žalobkyně již od roku 2012. Rozhodnou pro posouzení věci dle soudu zůstává zejména skutečnost, že ani předložení této smlouvy nemůže zpochybnit zjevnou časovou a věcnou souvislost kroků žalobkyně, z jejichž souhrnu (a ze skutečností zjištěných žalovaným) nepochybně plyne, že spolu byly účelově provázány.

70. K odlišným závěrům nemůže vést ani poukaz žalobkyně na souhlas Komerční banky s provedením fúze žalobkyně se společnostmi AKUM a BKL ze dne 3. 6. 2015, neboť tento důkaz neprokazuje, že žalobkyně již v roce 2012 plánovala budoucí fúzi se společnostmi AKUM a BKL. Závěry daňových orgánů tedy ani tento důkaz nikterak nevyvrací.

71. K žalobkyní tvrzenému ekonomickému opodstatnění veškerých provedených transakcí soud nad rámec již uvedeného považuje za potřebné uvést, že žalobkyně nabídla v daňovém řízení několik ekonomických vysvětlení svých kroků, přičemž legitimitu některých popsanych výhod žalovaným v napadeném rozhodnutí obecně nezpochybňoval. Správně však zdůraznil, že se dílem týkaly nesouvisejících transakcí nebo restrukturalizace skupiny jako celku, neměly však příčinnou souvislost s emisí korunových dluhopisů, neboť mohly být provedeny nezávisle na samotné emisi i na úpisu dluhopisů. Žalobkyní namítaná fúze mohla být po změně právní formy provedena i bez odkupu podílů/akcií. Provedený odkup podílů/akcií společností AKUM a BKL tedy nebyl nezbytným mezikrokem k vytvoření holdingové struktury. Pokud by došlo k předmětné fúzi sloučením po změně právní formy žalobkyně, nemusela být žalobkyně vůbec zatížena závazkem splacení nominální hodnoty dluhopisů a dalšími enormními finančními náklady spočívajícími v povinnosti hradit dluhopisové úroky. V důsledku emise a úpisu dluhopisů, souvisejícího enormního zadlužení a změny právní formy žalobkyně se tato naopak stala pro potenciálního externího investora méně lákavou. Žádné externí zdroje financování pak emise dluhopisů nepřinesla.

72. Z uvedeného podle názoru soudu jednoznačně vyplývá, že všechny žalobkyní uváděné hypotetické scénáře vyvolávají dojem dodatečného zdůvodnění, které sice může v budoucnu teoreticky přinést určité drobné ekonomické výhody, nicméně ve srovnání s okamžitými a hmatatelnými výhodami, jimiž byl uznatelný výdaj na straně žalobkyně a nezdaněný příjem na straně upisovatelů dluhopisů (daňová úspora měla v souhrnu dosáhnout řádu desítek miliónů Kč), nelze považovat za přesvědčivé tvrzení žalobkyně, že šlo o cíl hlavní. Žalobkyně také v obecné rovině zevrubně pojednává o výhodách korunových dluhopisů jako nástroje pro jejich emitenta i upisovatele (například nízká nominální hodnota, jasně definovaná výše výnosu, přednost úrokových plateb před výplatou dividend), aniž to ovšem dokládalo ekonomické opodstatnění této konkrétní a daňovými orgány posuzované emise. Tyto výhody by mohly mít váhu při veřejné emisi dluhopisů, ale nikoli při jejich úpisu

pokračování
19/2024

aktuálními společníky žalobkyně, kteří se – coby jediní společníci a vlastníci celé skupiny – žádnému z rizik kompenzovaných těmito výhodami nemohli (nemuseli) vystavit.

73. Žalobkyně popsala několik dalších obecných ekonomických motivací, které vztáhla k restrukturalizaci jako celku, aniž dostatečně vysvětlila, jak do nich zapadá emise korunových dluhopisů. Jestliže žalobkyně tvrdí, že dodatečný ekonomický dosahuje částky 579 milionů Kč, tak toto tvrzení soud nepovažuje za relevantní, neboť toliko ukazuje výnosy žalobkyně mezi léty 2013 a 2021, aniž však zároveň jakkoli vyvrací závěry daňových orgánů o umělém vytvoření transakcí ústících ve zneužití práva. Žalobkyně věrohodně nedoložila, že tyto výnosy plynuly především z provedené restrukturalizace a bez ní by těchto výnosů nebyla dosáhla.

74. Ve shodě s výše uvedenými rozsudky 14. senátu zdejšího soudu týkajícími se žalobkyně soud uvádí, že považuje za potřebné zdůraznit dva aspekty posuzovaného případu.

75. Za prvé: česká úprava nezná holdingovou daň a pro posouzení daňové uznatelnosti výdajů daňového subjektu je podstatná jejich souvislost s podnikáním i dosaženým příjmem výlučně tohoto subjektu. Každá společnost ze skupiny ovládané fyzickými osobami Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. byla samostatným daňovým subjektem, vede samostatné účetnictví a podává samostatně daňová tvrzení. Daňovou účinnost nákladů jednoho daňového subjektu tak nelze prokazovat možnými výnosy či výhodami jiného daňového subjektu, byť ve skupině vlastněné stejnou osobou. Výhody plynoucí z restrukturalizace jiným subjektům ve skupině - a zejména shora uvedených osob (včetně výhody spočívající v pravidelném, vysokém a nezdaněném příjmu), jejichž popis tvoří těžiště žaloby, tak nemohou představovat ekonomické opodstatnění žalobkyniných dluhových nákladů.

76. Za druhé: naprostá většina žalobkyniných tvrzených výhod nemá příčinnou souvislost s předmětnou emisí dluhopisů, neboť jich bylo možno dosáhnout jinak, nezávisle na emisí korunových dluhopisů a jejich upsání Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š.

77. Rozpor jednání žalobkyně s cílem právní úpravy lze jednoznačně dovodit z odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný poukazoval na neodůvodněné vytvořené umělé situaci mající za cíl toliko získání daňové výhody. Jakkoliv emise korunových dluhopisů v daném případě nebyla v rozporu s daňovou legislativou, tak byla v rozporu s účelem samotného práva. Správci daně jistě nepřísluší vyjadřovat se k ekonomickým rozhodnutím žalobkyně, nicméně je úkolem daňových orgánů sledovat, zda postupem daňového subjektu nedochází ke zneužití práva, jehož jediným cílem je snížení daňové povinnosti. Tak tomu bylo i v případě žalobkyně, jejíž zatížení úroky vyplácenými jednotlivým fyzickým osobám, které dluhopisy nakoupily, nesledovalo naplnění smyslu ustanovení § 24 odst. 1 ZDP. Přitom podstatou tohoto ustanovení je, že daňový subjekt může výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů odečíst od svých příjmů. I když žalobkyně náklady spojené s emisí dluhopisů prokázala, fakticky finanční prostředky v celkové výši emitovaných dluhopisů nezískala, a tak nastala situace, která je nepochybně v rozporu s účelem zákona. Proto je podle názoru soudu zcela na místě, aby aproboval závěr daňových orgánů, že popsáním jednáním žalobkyně byly naplněny znaky zneužití práva.

78. Daňové orgány v posuzovaném řízení unesly důkazní břemeno stran prokázání tohoto zneužití práva. Důkazní břemeno zde tížilo žalovaného, jelikož ten tvrdil, že žalobkyně uvedenými transakcemi zneužila právo, nicméně žalovaný toto důkazní břemeno unesl, neboť předeštel a v rozhodnutí popsal dostatek skutečností, které svědčí o zneužití práva ze

pokračování
19/2024

strany žalobkyně. Nadto pro prokázání této skutečnosti se nevyžaduje absolutní jistota, ale postačí prokázat dostatečnou míru pravděpodobnosti, která bude zpravidla naplněna, pokud bude možné z provedených důkazů učinit daný závěr bez vážných pochybností (rozsudek NSS ze dne 16. 1. 2020, č. j. 8 Afs 23/2018 – 37). V nyní posuzované věci žalovaný přednesl skutečnosti, které jednotlivě, ale především ve svém souhrnu svědčily vyřčeným závěrům. Právě hodnocení důkazů ve svém souhrnu je pro akceptaci předestření důkazní situace stěžejní, protože nikoli jednotlivé důkazy, ale jejich souhrn prokáže učiněná skutková zjištění (viz § 8 odst. 1 daňového řádu). A takto také soud nahlížel na celou transakci komplexně jako na soubor propojených skutečností, které, ač izolovaně nejsou nijak závadné, ve svém souhrnu svědčily o nestandardnosti proběhlých ekonomických kroků. Pokud tedy žalovaný zneužití práva prokázal, bylo na žalobkyni, aby transakce vysvětlila a závěr žalovaného vyvrátila, což však v dostatečné míře nečinila, respektive ani soud jím předestřené skutkové situaci neuvěřil. Žalobkyně účelově polemizuje s jednotlivými dílčími závěry daňových orgánů a ve své argumentaci jednotlivé okolnosti vytrhává z kontextu a hodnotí je bez přihlédnutí k ostatním.

79. Podstata věci však spočívá v tom, že Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. byli jedinými společníky (akcionáři) žalobkyně, která před koncem období skýtajícího daňově výhodný režim připravil emisi korunových dluhopisů v hodnotě 230 000 000 Kč (skutečně upsáno 220 071 000 Kč) v podstatě za účelem financování transakce spočívající v akvizici společností AKUM a BKL, jejichž byli výhradními či majoritními vlastníky (tedy v rozporu s ekonomickou podstatou emise dluhopisů). Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. dále - tedy jako jediní společníci a následně akcionáři žalobkyně - rozhodli o úplatném nabytí obchodních podílů 100 % ve společnosti AKUM a 90 % akcií společnosti BKL od sebe samých coby fyzických osob. Poté upsali veškeré korunové dluhopisy, které neveřejně vydala jimi vlastněná společnost (žalobkyně). Cílem účelově provázaných operací mezi spojenými osobami v předmětném období bylo zatížit žalobkyni daňově uznatelnými náklady, které představovaly vyplacené úroky z dluhopisů, a vyplacení těchto úroků Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. jako jediným vlastníkům a akcionářům žalobkyně a současně upisovatelům dluhopisů (celkem šlo o 24 207 810 Kč ročně po dobu 15 let). Došlo tedy v podstatě toliko k přeskupení majetku ve skupině jimi plně ovládaných subjektů, resp. k přeměně vlastnictví z přímého na nepřímé, aniž kterýkoliv z uvedené trojice pozbyl cokoli ze svého vlivu, a aniž skupina získala jakýkoli nový kapitál, nebo aniž došlo k podpoře jejího podnikání (což je právě cíl emise dluhopisů). Veškeré transakce spojených společností byly od počátku nastaveny tak, aby optimalizovaly zisk a jiné výhody pro Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š., avšak došlo k nim právě proto, že uvedená trojice všechny zapojené subjekty ovládala; nespojené subjekty by neměly k řadě z realizovaných kroků ekonomickou motivaci, neboť pro ně samotné nedávaly smysl.

80. Případné další ekonomické efekty emitovaných dluhopisů měly pouze druhotnou povahu a marginální význam, a to obzvlášť za situace, kdy žalobkyni nakoupené podíly a akcie ve společnostech AKUM a BKL byly z majetku žalobkyně vyloučeny a u obecně formulovaných ekonomických cílů scházela příčinná souvislosti s emisí korunových dluhopisů a jejich upsáním Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. Jednalo se tedy o transakce bez reálného ekonomického významu, jejichž převažujícím smyslem bylo vytvoření podmínek pro získání daňové výhody na straně žalobkyně i upisovatelů dluhopisů.

81. Srážková daň je daň vybíraná srážkou přímo u zdroje příjmů. Vybírá ji plátce daně z příjmů od poplatníka, a to v případech vymezených zákonem o dani z příjmů. Sraženou daň plátce daně odvádí místně příslušnému finančnímu úřadu. Srážkou se vybírá daň z příjmů

fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků a daň z příjmů vybíraná zvláštní sazbou daně. Předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy z činností a nakládání s majetkem, které sledují racionální účel, a nikoli pouze snížení daňové povinnosti. Mezi žalobkyninými kroky a získáním výhody je pak též jednoznačně patrná i příčinná souvislost, neboť bez nich by k získání popsané daňové výhody nedošlo. Tyto veškeré zde vyřčené závěry daňové orgány řádně prokázaly a dostaly i své povinnosti dostatečně zjistit skutkový stav věci. Žalovaný v projednávané věci prokázal, že se žalobkyně svým jednáním dopustila zneužití práva, protože prokázal naplnění objektivního i subjektivního kritéria.

82. Soud nepřisvědčil žalobkyni, že žalovaný rezignoval na prokázání subjektivního prvku institutu zneužití práva a pouze konstatoval, že údajné naplnění tohoto kritéria je založeno na propojenosti zúčastněných osob, neboť žalovaný i správce daně předestřeli množství skutečností, které svědčily naplnění subjektivního kritéria zneužití práva.

83. Městský soud v Praze se zcela ztotožnil se závěry, k nimž správní orgány dospěly ohledně argumentace žalobkyně, podle níž pokud by k emisi dluhopisů v roce 2012 nedošlo, byla by žalobkyně povinna hradit fyzickým osobám obvyklý úrok z jejich pohledávek za žalobkyni, přičemž tyto úrokové příjmy fyzických osob by pak byly těmito osobami zdaněny jako kapitálový příjem v rámci jejich daňových přiznáních k dani z příjmů fyzických osob. Žalovaný se s touto opakující se argumentací žalobkyně vypořádal v bodech 224 – 227 žalobou napadeného rozhodnutí. Protože v daném případě není pochyb o tom, že se emise dluhopisů fakticky uskutečnila, úrokový příjem plynoucí vlastníkům dluhopisů je příjmem z kapitálového majetku, který je daněn zvláštní sazbou daně podle § 36 odst. 2 ZDP, která je vybírána srážkovou daní. V této souvislosti je soud rovněž nucen odkázat na nepřesné a zavádějící tvrzení žalobkyně, že daňová kontrola prováděná u fyzických osob Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. skončila „bez nálezu“. Z obsahu vyjádření žalovaného vyplývá situace poněkud odlišně. Správce daně totiž uzavřel daňovou kontrolu daně z příjmu právnických osob za zdaňovací období od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2015 u žalobkyně se závěrem o zneužití práva, stejný závěr o zneužití práva učinil u žalobkyně i u daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou za zdaňovací období let 2013, 2014 a 2015, avšak k doměření této daně žalobkyni nepřistoupil z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení této daně. Ze stejných důvodů pak správce daně uzavřel daňové kontroly na dani z příjmů fyzických osob u jmenovaných s tím, že nebyly zjištěny skutečnosti, které by měly za následek doměření daně. Pro posouzení nyní projednávané věci však tyto závěry podstatné nejsou, neboť předmětem soudního přezkumu je daňová povinnost žalobkyně ve zdaňovacím období vymezeném napadeným rozhodnutím.

Závěr a náklady řízení

84. Rovněž v aktuálním rozsudku ze dne 27. 2. 2025, čj. 10 Afs 228/2024 – 45, se k dané problematice vyjádřil NSS zcela jednoznačně, když uvedl, že smyslem zákonné možnosti emise dluhopisů a související daňové výhody spočívající v nulové dani z příjmů z dluhopisových úroků je získat financování pro podnikání z externího zdroje, tedy získat dodatečný kapitál. Pokud je tento účel naplněn, jsou dluhopisy prostředkem nezdaněných úrokových příjmů pro jejich upisovatele. Emise korunových dluhopisů představuje legitimní nástroj financování aktivit daňového subjektu. Jeho uplatnění je však limitováno korektivem

zákazu zneužití práva. Pokud tedy emise dluhopisů postrádala ekonomický smysl, a byla tak provedena účelově pouze s cílem využít podmínek zaokrouhlení daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně, nebyl naplněn účel předpokládaný právními předpisy. Zaokrouhlovací pravidlo podle § 36 odst. 3 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2012, a s ním související daňová výhoda v podobě nulové daně z příjmů, byly přímo podmíněny naplněním účelu emise dluhopisů (viz rozsudek NSS čj. 4 Afs 231/2022 - 40, bod 56). Ani formální splnění příslušných podmínek ještě automaticky nezakládá nárok na osvobození od daně, pokud splnění podmínek bylo dosaženo postupem zjevně se přičícím účelu daného ustanovení (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2019, čj. 6 Afs 376/2018 - 46, bod 36).

85. NSS v rozsudku čj. 10 Afs 228/2024 – 45 dále uvedl, že „s ohledem na korektiv zákazu zneužití práva proto nelze přiznat ochranu jednání spočívající pouze v uměle nastolených podmínkách, kterým došlo k formálnímu naplnění zákonných ustanovení, mezi něž je nutno zařadit rovněž § 36 odst. 3 ZDP ve znění účinném do 31. 12. 2012 a související výpočet nulové daně (4 Afs 231/2022-40, bod 57). [33] To, že dluhopisy byly emitovány a upsány formálně v souladu se zákonem, tedy na posouzení věci nic nemění. Součástí právního řádu, který musí každý respektovat, není jen textové znění zákonů. Jak vyplývá z výše uvedené judikatury, NSS opakovaně dovodil, že stanovit daň v důsledku zneužití práva lze i v souvislosti s daní z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně, a to i přímo ve vztahu k doměření daně z úroků z korunových dluhopisů emitovaných v druhé polovině roku 2012. Podstatou zneužití daně je totiž právě situace, kdy daňový subjekt formálně splní zákonem stanovené podmínky pro získání daňového zvýhodnění, za tím účelem však uměle vytvoří podmínky nenaplnující smysl a účel zákona (4 Afs 231/2022-40, bod 35).“

86. Veškeré jednání žalobkyně související s emisí korunových dluhopisů a jejich následným úpisem třem výše zmíněným fyzickým osobám směřovalo ke zjednání dvojí neoprávněné daňové výhody, přičemž jednou z těchto výhod bylo zajistit fyzickým osobám nezdaněný příjem ve formě vyplacených úroků z dluhopisů. Jelikož žalobkyně je v tomto případě plátcem daně, stíhala ji povinnost řádně odvést sraženou daň. Neučinila-li tak, byla jí daň důvodně doměřena. Z napadeného rozhodnutí je přitom dostatečně zjevné, v čem konkrétně spočívalo zneužívající jednání žalobkyně. Současně je ve věci zřejmé též to, jaký má zneužití práva důsledek na daňové povinnosti žalobkyně v případě nyní posuzované daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně. Důsledek je ten, že jí nebylo možné přiznat daňovou výhodu v podobě nezdaněného příjmu plynoucího z vydaných korunových dluhopisů, a to využitím zaokrouhlení srážkové daně podle § 36 odst. 3 ZDP, ve znění účinném do 31. 12. 2012. Ve věci byl daňovými orgány oprávněně použit korektiv zákazu zneužití práva, který je nepochybně součástí „platné právní úpravy“. Výsledkem aplikace tohoto korektivu je, že se na příjmy vyplacené žalobkyní fyzickým osobám Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š. z titulu úroků z korunových dluhopisů nepoužije výpočet nulové daně podle uvedeného ustanovení.

87. Jak již bylo výše uvedeno, smyslem emise korunových dluhopisů umožněné zákonem a s ní související výhoda v podobě tzv. nulové daně z příjmu z dluhopisových úroků bylo získání externího financování pro podnikání daňového subjektu. V nynější věci však žalobkyně cílila pouze na získání daňového zvýhodnění, a to zvýšení nákladů v podobě vyplacených úroků na straně žalobkyně a eliminaci daňové povinnosti v podobě nezdanění výnosů z držby dluhopisů na straně fyzických osob Ing. J. K., Ing. J. Š. a M. Š.

88. Smyslem soudního přezkumu pravomocného rozhodnutí správního úřadu není polemika o souladnosti jednotlivých obecně závazných právních předpisů, ale posouzení zákonnosti a věcné správnosti žalobou napadeného rozhodnutí z hlediska uplatněných žalobních bodů. Na základě tohoto vymezení konstatuje městský soud, že žalovaný správní orgán se v odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí dostatečně určitě, srozumitelně, podrobně a vyčerpávajícím způsobem vyjádřil ke všem žalobou namítaným skutečnostem. Soud jeho úvahy neshledal v rozporu se zásadami správního uvážení. Zároveň soud neshledal, že by jiné procesní vady, které žalobce v podané žalobě označil, mohly mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí a byly by důvodem pro zrušení napadených rozhodnutí soudem. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

89. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak jemu v řízení žádné náklady nad rámec běžných činností správního orgánu nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27. února 2025

Mgr. Marek Bedřich
předseda senátu